

Projecte Comenius a l'IES Aurora Picornell. Diversitat a l'escola europea.

Jerònima M. Martorell Vanrell

M. Antònia Rosselló Costa

RESUM

En aquest article presentam el projecte Comenius del nostre centre, l'IES Aurora Picornell, que començà el curs 2005-2006 i ha finalitzat el 2007-2008. Exposam les diferents activitats que s'han dut a terme en aquest període tant en el grup internacional com a l'IES. Aquest projecte ha obert el centre a Europa i, sens dubte, ha suposat una experiència única per als estudiants i el professorat.

RESUMEN

En este artículo presentamos el Proyecto Comenius de nuestro centro, IES Aurora Picornell, que empezó el curso 2005-06 y ha finalizado el 2007-08. Se exponen las diferentes actividades que se han llevado a cabo en este periodo tanto en el grupo internacional como en el IES. Este proyecto ha abierto el centro a Europa y, sin duda, ha significado una experiencia única para el profesorado y para el alumnado.

El projecte europeu que s'ha dut a terme a l'IES Aurora Picornell és un Sòcrates Comenius I.3 de desenvolupament escolar. El nom del projecte és DIVE4, que correspon a les sigles de Diversitat, Inclusió, Visions en l'Educació.

El primer que cal explicar és què és un Comenius.

Els objectius generals del Comenius són: millorar i reforçar la dimensió europea de la formació del professorat; donar suport a les millores en enfocaments pedagògics i de la gestió escolar; millorar la qualitat i incrementar la mobilitat de l'alumnat i el personal educatiu; promoure associacions escolars de qualitat i potenciar l'aprenentatge de llengües estrangeres entre l'alumnat i el personal educatiu.¹

Dins el Comenius hi ha diverses modalitats; la nostra és un Comenius I.3, projecte Comenius per al desenvolupament escolar. La seva característica principal és la cooperació transnacional entre centres escolars (com a mínim tres països) i se centra en l'intercanvi i la reflexió sobre temes relacionats amb la direcció i amb enfocaments pedagògics al centre per, d'aquesta manera, desenvolupar conjuntament mètodes i estratègies que s'adeqüin a les necessitats de cada centre, així com per provar-los i posar-los en pràctica. Aquest Comenius ha tingut una durada de tres anys.

Actualment, aquestes modalitats han canviat i dins el Comenius hi ha diferents possibilitats de participació. Aquesta correspon a associacions escolars multilaterals.

I. ORGANITZACIÓ**a. Manera de començar**

- Cercar socis (*partners*) que vulguin començar un projecte semblant al que nosaltres volem fer. És una bona opció posar-se en contacte amb programes internacionals de la Conselleria o cercar-ho a Internet a la pàgina <<http://partbase.programkontoret.se/>>.

¹ *Guía del programa de aprendizaje permanente. MEC.*

- Visita preparatòria en la qual es coneixen els altres socis i es dissenya el marc del projecte (objectius, prioritats, activitats a desenvolupar). En aquesta visita, en cas que no s'hagi decidit abans, es decideix el centre coordinador.
  - Es fa una sol·licitud comuna. És imprescindible que el Consell Escolar del centre l'aprovi.
  - S'envia la sol·licitud a l'Agència Nacional.
  - La Comissió Europea aprova el projecte i ho comunica al centre.
  - Posteriorment envia el conveni financer que ha de ser firmat pel representant del centre i reenviat a l'Agència Nacional dins els terminis establerts.
- b. Manera d'organitzar-se
- Trobades transnacionals. En el nostre cas decidírem fer-ne dues per curs escolar.
  - En aquestes trobades es fan propostes i s'analitzen les activitats amb relació al projecte que s'ha fet a cada un dels centres participants.
  - També és el moment per avaluar les activitats dutes a terme; proposar-hi canvis i preveure les activitats per l'any següent.
- c. Què es fa al centre
- El projecte europeu ha de ser aprovat pel Consell Escolar del Centre.
  - Es nomena coordinador l'encarregat del Projecte al centre.
  - Es forma un grup de feina amb professorat de diferents departaments didàctics.
- El grup de treball es reuneix periòdicament durant el curs per organitzar els objectius, proposats per l'equip internacional, i adequar-los a les peculiaritats del nostre centre.
- Es fa una proposta de feina que cada professor realitzarà a l'IES amb relació al projecte.
  - Es posen en comú les feines que s'han fet al centre.
  - Es recull el material preparat per poder-lo enviar als altres centres participants.
  - El professorat que ha assistit a la reunió transnacional comenta els temes tractats allà.
  - En cas que la reunió transnacional es realitzi al nostre centre, s'organitzen les activitats que s'hi duran a terme.
  - Es donen a conèixer les activitats realitzades i els materials elaborats.
  - Avaluació.
- Alumnat
- Reunions periòdiques per organitzar les tasques i les activitats proposades pel grup internacional.
  - Avaluació.
- Pares
- Els pares són informats del projecte pel seu representat al Consell Escolar.
  - Per la informació que es dona a les reunions de pares.
  - Per les reunions específiques que es duen a terme amb els pares més directament involucrats en el projecte.
  - Avaluació.

2. INICIS

El projecte va sorgir al nostre institut com a possibilitat d'obrir el centre a Europa, és a dir, de donar a l'alumnat i al professorat la possibilitat de conèixer de primera mà realitats educatives i socials diferents a la nostra que els enriquissin personalment i professionalment.

Aquesta idea es va gestar durant algun temps fins que el novembre del 2004 realitzàrem la visita preparatòria per definir el que després seria el projecte del centre. Aquesta iniciativa va ser impulsada per Alicia Aguilar, aleshores directora del centre.

Aquesta visita preparatòria es realitzà a Landsberg am Lech, un poble situat a Baviera, a setanta quilòmetres de Munic, on coneguèrem el grup de professorat amb el qual ens coordinaríem. Aquest lloc no va ser casual, ja que ha estat el Fritz Beck Hauptschule, centre d'aquesta localitat, el coordinador del projecte.

Els altres centres participants són:

- Romania. Scola numarul 307. Bucarest.
- Alemanya. Werner Heisenberg Gymnasium. Leipzig.
- Itàlia. Istituto professionale di stato per i servizi sociali «Rosa Luxemburgo». Bari.

El primer contacte amb el professorat dels altres països suposà un punt de partida interessant, ja que fórem conscients que moltes situacions, dificultats i preguntes sobre educació eren similars i que, a més, compartíem la idea d'una escola europea capaç d'afrontar els reptes educatius que s'han produït com a conseqüència dels canvis socials reflectits a les aules.

Aquesta nova situació demana concebre l'educació a partir de mètodes, estratègies i organitzacions diferents dels que tradicionalment hem utilitzat.

El nostre centre té unes característiques particulars, ja que s'hi s'atén un gran nombre d'alumnat d'atenció a la diversitat i, principalment els darrers anys, acollim estudiants arribats d'altres països amb escàs o nul coneixement de català i/o castellà.

Les noves estratègies es relacionen amb l'organització del centre, però també amb la metodologia i, sobretot, amb un canvi d'actitud del professorat per fer front a aquest repte.

La informació recollida en la visita preparatòria ens va fer palès que al nostre centre havíem començat un camí que, tard o d'hora, Europa hauria d'iniciar. Era una oportunitat per reflexionar i compartir experiències.

Durant la visita preparatòria es varen establir els objectius del projecte, així com les accions previstes durant els tres anys de durada del projecte.

Objectius acordats: flexibilitat a l'hora de realitzar currículums específics per afavorir la inclusió de la diversitat.

- Millorar les habilitats del professorat tant en les seves actituds com en la creació d'un mitjà comunicatiu capaç d'incloure la diversitat.
- Quant a la metodologia, introduir noves eines didàctiques que s'ajustin a la realitat de l'actual societat europea.
- Millorar les habilitats dels estudiants perquè puguin preveure les seves necessitats reals a l'hora d'incorporar-se a estudis posteriors o al món laboral.
- Ampliar les possibilitats dels estudiants d'acord amb les opcions que ofereix l'educació, partint de les seves necessitats culturals.
- Millorar la competència dels estudiants, fent que augmenti la seva pròpia responsabilitat, autonomia, independència i autocrítica.
- Ser capaços de reconèixer la riquesa que suposa la diversitat a la societat.

Accions previstes

Primer any

- Elaboració d'un qüestionari per a professorat i alumnat per conèixer més bé les necessitats, els problemes i les expectatives.
- Ordenar els resultats del qüestionari durant la primera reunió transnacional amb la intenció de comparar-los, estudiar les diferències entre els centres participants i, d'aquesta manera, identificar els temes sobre els quals treballar.
- Recollir en els diferents centres les pràctiques educatives que es duen a terme per tractar la diversitat, especialment les que suposen una flexibilitat més gran en el currículum.
- Recollir exemples de bones pràctiques educatives i nous mètodes d'ensenyament que afavoreixin el tractament de la diversitat i la inclusió.
- Seleccionar les pràctiques educatives i els mètodes més innovadors per analitzar-los.
- Crear un domini a Internet per difondre la tasca realitzada: <www.dive4.org>.

Segon any

- Implementar metodologies.
- Recollir aquestes pràctiques metodològiques per publicar-les al web i comentar-les a les reunions transnacionals.
- Seleccionar alumnat de cada un dels centres perquè s'impliqui directament en el projecte.
- Proposar conferències d'un expert, bé a cada un dels centres o bé a reunions transnacionals.
- Començar a elaborar un pla d'estudis flexible per poder atendre la diversitat.
- Intentar en cada un dels centres modificar l'actitud del professorat per millorar la pràctica docent.

Tercer any

- Seleccionar les pràctiques i els mètodes més adequats proposats durant els dos primers anys.
- Seguir millorant la pràctica docent del professorat mitjançant:
  - Conferències.
  - Realització d'estudis.
  - Anàlisi dels resultats de les enquestes.
- Elaborar un petit pla d'estudis compartit en fase experimental amb la intenció de realitzar un currículum europeu compartit.

- Provar aquest petit currículum compartit durant una o dues setmanes amb professorat i alumnat que vingui dels diferents centres involucrats en el projecte.

Des d'aquest punt de partida, a l'Aurora Picornell ens plantejarem què podíem fer i què suposava el projecte per al nostre centre. Pensàrem que les accions s'havien d'organitzar en tres direccions: alumnat, professorat i centre.

Alumnat	Professorat	Centre
<ul style="list-style-type: none"> • Augmentar la motivació. • Millorar l'autoestima. • Que cada alumne aprengui tant com pugui d'acord amb les seves característiques i els seus interessos. • L'institut com a lloc de trobada i acollida, principalment per a l'alumnat estranger, que faciliti la integració en la societat. • Facilitar el coneixement de la llengua i els costums del país d'acollida. • Utilitzar les noves tecnologies. • Conèixer les realitats d'alumnes d'altres països. 	<ul style="list-style-type: none"> • Augmentar la motivació. • Prendre contacte amb realitats educatives d'altres centres europeus. • Utilitzar les noves tecnologies. • Aprofundir en la reflexió de la pràctica pedagògica. • Dissenyar material que faciliti l'aprenentatge a diferent tipus d'alumnat, tenint en compte la seva realitat i d'acord amb les seves possibilitats. • Disminuir el fracàs escolar i la frustració tant de l'alumnat com del professorat. • Elaborar material adaptat. • Millorar el coneixement de l'anglès com a llengua de comunicació amb altres centres europeus. • Utilitzar tècniques pedagògiques innovadores que millorin la comunicació entre alumnat i professorat. • Incentivar la cooperació interdepartamental. • Establir un espai de debat en el qual el professorat pugui manifestar i compartir els seus pensaments pel que fa a la pràctica educativa. • Enriquiment personal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prestigi. • Reflexionar sobre l'organització del centre. • Millorar la comunicació entre els diferents membres de la comunitat educativa. • Cercar estratègies per optimitzar els recursos que té el centre. • Compartir el material mitjançant la xarxa informàtica de l'institut. • Millorar la pàgina web de l'institut. • Organitzar el centre per poder atendre la diferent tipologia d'alumnat.

3. DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS PER ANYS

3.1. Curs 2005-2006

3.1.1. Visites transnacionals

Reunió del projecte a Landsberg am Lech el novembre de 2005

En aquesta reunió es va descriure la situació de cada un dels centres participants i es cercaren temes comuns sobre els quals podíem treballar.

S'exposaren accions concretes que alguns centres duien a terme.

També es definiren les accions que es durien a terme als diferents centres d'acord amb els temes del projecte.

També en aquest moment es féu una visita a una escola Montessori per veure directament la manera en què funciona i la manera de treballar en un centre d'aquestes característiques. Durant aquesta reunió a Landsberg, s'assistí a una conferència sobre el sistema educatiu a Finlàndia per conèixer-ne el funcionament.

Reunió del projecte a Palma. IES Aurora Picornell

Temes tractats

I.1. Activitats dutes a terme a cada un dels països participants.

I.2. Avaluació del funcionament del projecte durant el curs 2005-2006.

L'avaluació del projecte fou positiva en termes generals, tot i que els aspectes següents s'havien de millorar:

- Retard al lloc d'Internet.
- Retard en l'elaboració i difusió dels resultats dels qüestionaris en alguns països.
- Manca de comunicació.
- Romania no tenia lloc d'Internet.

I.3. Propostes per al curs següent

Aprofundir en les metodologies que en aquell curs s'havien posat en marxa.

Es proposà:

- Millorar la comunicació entre els països participants.
- Enviar cada mes un petit sumari d'allò que es realitzava amb algunes fotografies perquè la resta de països es poguessin informar.
- No perdre la perspectiva teòrica del projecte si ens centràvem bàsicament en la pràctica.
- Fer el seguiment d'un grup determinat d'estudiants per veure la manera en què evolucionaven durant el temps que duraria el projecte.
- Assistir a les reunions que se celebrarien el curs següent amb materials produïts i enregistraments sobre pràctiques docents que ens permetessin discutir i extreure conclusions sobre els objectius proposats i la situació dins l'aula i, finalment, poder fer una avaluació del tractament de la diversitat. Aquesta observació es dugué a terme als diferents països i a nivells d'ensenyament diversos.

I.4. Calendari de trobades per al 2006-2007

Durant aquesta reunió visitarem l'IES Pau Casesnoves a Inca, ja que és un centre en el qual hi ha totes les possibilitats educatives de secundària: ESO, batxillerat, garantia social, diversificació curricular, etc.

3.1.2. Activitats comunes de l'equip internacional

- Es confeccionà i consensuà el qüestionari per conèixer més bé les necessitats, les expectatives i els problemes de l'alumnat i el professorat de cada un dels centres participants.
- Es comentaren i compararen els resultats del qüestionari.
- Es recolliren exemples de pràctiques educatives del nostre entorn relacionades amb diversitat i inclusió.
- Es mostraren exemples de bones pràctiques.
- Es creà una pàgina comuna a Internet per estendre i difondre el treball que es feia i així fer possible l'accés a la informació tant dels participants en el projecte com de qualsevol persona que hi estàs interessada. El lloc d'Internet és: <www.dive4.org>.

3.1.3. Activitats a l'IES Aurora Picornell

Professorat:

- Grup de feina. A principi de curs, es va fer un grup de treball al centre per poder dur a terme les diferents activitats del projecte europeu. Aquest grup de treball elaborà un qüestionari per detectar les necessitats, els problemes i les expectatives tant del professorat com de l'alumnat. Aquest qüestionari es va presentar a la trobada de novembre a Landsberg i es va decidir que seria el que es passaria a tots els centres participants en el projecte.
- Es buidaren les dades del qüestionari de professorat i alumnat del centre.
- Part del professorat implicat en algun programa inclusiu, atenció individualitzada o suport explicà el programa en qüestió, així com l'aplicació en la seva tasca docent quotidiana.
- Tot el professorat participà activament en l'acolliment i la preparació de la visita que els participants en el projecte realitzaren al nostre centre el mes d'abril.

Alumnat:

L'alumnat va ser objecte d'observació durant l'any escolar. Contestà un qüestionari sobre les seves necessitats i expectatives. Tant l'observació com el qüestionari es realitzaren a tots els nivells, cursos i grups.

3.2. Curs 2006-2007

3.2.1. Visites transnacionals

Reunió del projecte a Bucarest, Romania

Temes tractats

- S'exposaren les peculiaritats de cada un dels centres participants i les activitats que es dugueren a terme a cada una de les escoles amb relació a bones pràctiques educatives per atendre l'alumnat.
- Presentació de diferents materials aportats per cada un dels centres participants en els quals es mostren les pràctiques educatives esmentades que es presentaren en suport CD, presentació de diapositives, vídeo, paper, etc.
- Es debateren els materials aportats.

- Es visità l'Escola 23 de Bucarest, que basa la seva metodologia en l'aprenentatge «pas a pas».
- Es dugué a terme una trobada amb els participants d'un altre projecte Comenius en el taller «Developing strategies for efficient learning and including education».
- S'assistí a diferents classes en el centre amfitrió: Escola 307 de Bucarest.
- S'avaluà la trobada i es planificaren les activitats futures.

Reunió del projecte a Acquaviva delle Fonti, Bari, Itàlia

Temes tractats

- Activitats dutes a terme a cada un dels països participants.
- Avaluació del funcionament del projecte durant el curs 2007-2008.
- Propostes per al curs següent.
- Projectar una «aula europea». Aquesta aula consistiria en la participació d'alumnes dels diferents països participants per formar un grup internacional durant una setmana. Tindria com a objectiu la convivència d'alumnes de procedències diverses i l'experimentació amb ells d'algunes de les metodologies utilitzades durant aquests dos anys de projecte.
- Definició del tema a tractar el curs vinent a la trobada a Landsberg amb l'alumnat de cada un dels centres participants.
- Calendari de trobades pel 2007-2008.

3.2.2. Activitats a l'IES Aurora Picornell

Professorat

- Grup de feina: a principi de curs, es va fer un grup de treball per poder dur a terme les diferents activitats del projecte europeu. Amb aquest grup es mantingueren les reunions següents:
- Octubre: organitzar la tasca.
- Novembre: seguiment de la feina que es duu a terme.
- Desembre: donar a conèixer i avaluar la feina dels altres països després de la visita a Romania.
- Febrer: reunió de seguiment per fer una avaluació de les tasques que es duen a terme al centre amb relació al projecte. Es va consensuar el format en el qual es recollirien les experiències.
- Març: entrega del diferent material realitzat al centre que es presenta a la trobada de Bari.
- Abril: posada en comú de tot el material realitzat al centre. Tant l'alumnat com tot el professorat de l'institut visionà el vídeo recopilatiu. Aquest vídeo fou realitzat per Luís Gutiérrez Dubón, professor d'EPV del nostre centre, en col·laboració amb la UIB. En aquest vídeo es recullen les diferents activitats que amb relació al projecte s'han dut a terme aquest curs escolar.
- Juny: mostra del material produït per altres països i del recollit a la reunió d'abril a Itàlia. Avaluació del projecte al centre.

La participació del professorat en el projecte se centrà principalment en l'aplicació de metodologies que afavorissin el tractament de la diversitat i el treball cooperatiu.

Alumnat

L'alumnat participà en les diferents activitats que es dugueren a terme des dels diversos departaments. Aquestes activitats estaven encaminades a potenciar la flexibilitat en el currículum i la participació de l'alumnat en les diferents activitats proposades, independentment del seu nivell curricular.

Activitats

En les activitats realitzades al centre s'hi implicaren diferents departaments.

Departament de Llengua Castellana i Literatura

Professores: Elisa Castelo Tacons, Margalida Pons Font.

1r ESO

- Practicar i reforçar els continguts orals i escrits de llengua castellana. Estimular l'alumnat a expressar-se oralment de manera expressiva i creativa.
- Familiaritzar-se amb realitats pròpies de cada país i cultura.
- Respectar les diferents varietats de la llengua; diferents entonacions, registres, vocabulari...

4t ESO

Professora: Jerònima Martorell Vanrell.

Elaboració d'una carta en la qual es fes palès l'interès per resoldre un problema que afecta la comunitat. Els objectius proposats eren els següents:

- Motivar els estudiants perquè estassin a l'aguait d'allò que passa al món.
- Ser conscients de realitats diferents de la seva.
- Ser capaços d'expressar un desig o un sentiment.
- Expressar idees d'acord amb les seves capacitats.
- Organitzar un text oralment i per escrit amb ordre i d'una manera coherent.
- Augmentar la seva autoestima.
- Promoure la importància de la solidaritat.
- Valorar el diàleg com la manera més adequada de resoldre conflictes, intercanviar idees i compartir diferents punts de vista.
- Promoure l'esperit crític entre els estudiants.

Departament de Ciències Socials. Patrimoni

Activitat adreçada a alumnat de 3r d'ESO.

Professora: Joana Aina Carbonell.

- Realitzar una exposició al centre amb estris, fotografies, artesanía, productes musicals, gastronomia i fonts bibliogràfiques de Mallorca.
- Identificar els elements i costums propis que caracteritzen la cultura popular de Mallorca.
- Visitar un mercat per conèixer els aliments i fruits de la temporada.
- Copiar receptes de cuina i elaborar productes típics de Mallorca.
- Elaborar rètols per designar cada producte i element de l'exposició.

- Cantar cançons típiques i utilitzar instruments musicals característics de Mallorca.
- Aprendre ball de bot.
- Visualitzar vídeos culturals sobre Mallorca.
- Ambientar el centre, decorar-lo i participar en la realització de l'exposició al centre.
- Conèixer la nostra cultura i respectar els costums de les diferents cultures que conviuen al centre.

Departament de Ciències Socials i Religió

Professorat: M. Antònia Rosselló Costa, Martí Àvila Serra.

2n ESO

El propòsit de la tasca fou conèixer els objectes i llocs sagrats dels jueus.

El més significatiu fou l'elevat grau d'heterogeneïtat que presentava el grup amb el qual s'ha fet feina, ja que està format per disset alumnes entre els quals hi ha sis espanyols, tres xinesos, quatre marroquins, dos nigerians, un alemany i un equatorià.

Departament de Plàstica

Professorat: Luis Gutiérrez Dubón, Francisco Cañellas Fuster.

1r ESO

Elaboració d'un mosaic a partir d'un quadre d'un artista conegut.

Tot el grup treballà per aconseguir un mateix objectiu i cada un dels alumnes ho féu d'acord amb les seves possibilitats.

L'artista, Fernand Léger, va ser triat per les seves característiques formals (dibuix senzill, colors plans i composició no gaire complexa).

Finalment, el mosaic va ser realitzat com a feina conjunta, es va emmarcar i es va penjar a l'entrada de l'institut.

Departament d'Orientació

Organització equip de suport.

Professora: Antònia Albons Vidal.

Objectius envers l'alumnat:

- Desenvolupament psicològic, pedagògic i social.
- Afavorir el benestar i la satisfacció personal.
- Adquirir el màxim coneixement possible.
- Integració al grup classe (desenvolupament social i individual), per tal de sentir-se realitzats a l'escola.

Objectius envers el professorat:

- Implicació del professorat.
- Col·laboració amb PT;AD i AL per definir objectius i realitzar les ACI.

Programa de Diversificació Curricular

Què és la ciència?

Professora: Catalina Torres Calafat.

Objectius

- Reconèixer les diferents branques de les ciències de la naturalesa i els aspectes que estudia cada una d'aquestes.
- Valorar la importància del coneixement científic per al desenvolupament de la ciència.
- Identificar les distintes parts del mètode científic i saber-les aplicar.
- Valorar la importància del mètode científic en l'estudi de la naturalesa.
- Reconèixer i saber utilitzar els aparells, instruments i materials més habituals en el laboratori.
- Conèixer i respectar les normes de seguretat en el treball del laboratori.
- Aprendre a cercar informació a la biblioteca i a l'ordinador.
- Saber recopilar la informació recollida mitjançant un treball de recerca.
- Aprendre a treballar en equip.

Departament de Ciències Naturals

Elaboració d'un decàleg per protegir la Terra.

Professorat: Mercedes Alsina Aser, Tomeu Matas Mir, Vanesa Gayà.

Els alumnes de diferents cursos feren propostes per protegir la Terra i preservar el medi ambient. Aquestes propostes foren recollides en una presentació de diapositives amb l'ajuda del professorat.

L'objectiu prioritari era la reflexió a partir de les notícies sobre el canvi climàtic i la recerca de solucions de manera conjunta i consensuada. D'aquesta manera es potenciaria el treball en grup.

És evident que l'origen i les característiques de l'alumnat eren molt diferents; tot i això, s'aconseguí prendre consciència del fet que els problemes globals també necessiten respostes globals.

Estudiants 3r de PDC. Àmbit ACT

Anem al mercat. Elaboració d'una dieta equilibrada.

Professora: Isabel Rigo Terrassa.

Objectius

- Importància de tenir una dieta sana i equilibrada.
- Valorar la importància de la fruita i el peix a la nostra dieta.
- Conèixer els mercats més importants de la ciutat (Palma).
- Aprendre a distingir els diferents productes per comprar els de més bona qualitat.

3.3. Curs 2007-2008

3.3.1. Visites transnacionals

Reunió a Leipzig. Novembre 2007

Aquesta reunió va servir per avaluar el projecte fins aquell moment i per fer un esbós del que seria l'aula europea que s'havia de dur a terme l'abril de 2008 a Landsberg, Alemanya.

A les diferents reunions posàrem en comú la feina que fins llavors havíem fet a cada un dels centres participants i es proposaren activitats per dur a terme el febrer.

La participació de l'alumnat va ser important, ja que en una de les sessions participaren de manera activa i manifestaren les seves expectatives i els aspectes que voldrien evitar.

Les conclusions de l'alumnat foren:

Ens agradaria	No ens agradaria
<ul style="list-style-type: none"> • Treballar en equip. • Que els professors treballassin amb tots els alumnes. • Jugar a futbol i a bàsquet. • Rebre classes d'art, moda i música. • Tenir a la nostra disposició més materials didàctics. • Realitzar activitats teatrals. • Treballar de manera autònoma. • Tastar menjars de diferents països. • Aprendre les tradicions d'altres països. • Aprendre els fets rellevants de la història d'Europa. • Aprendre paraules dels idiomes d'altres participants. • Ajudar altres companys. • Aprendre ciències d'una manera pràctica. • Aprendre sobre les diferències entre nosaltres. • Millorar l'anglès. • Conèixer diferent professorat i alumnat.	<ul style="list-style-type: none"> • Avaluació per notes aritmètiques. • Excés de regles i disciplina. • Fer exàmens. • Assistir a classes avorrides. • El professor que només parla. • Tenir por.

Reunió a Palma. Febrer de 2008.

En aquesta trobada ja es va definir i programar la setmana d'activitats de l'abril i el contingut de la publicació, producte d'aquests tres anys de feina.

Cada un dels països va fer aportacions amb unitats didàctiques concretes. Amb aquest material com a base, es triaren les activitats més adients. Va ser un treball en petits grups formats per professorat dels diferents països.

Finalment elaboràrem l'horari d'activitats.

A Palma també hi viatjaren tres alumnes de l'escola Werner Heisenberg Gymnasium de Leipzig. Durant una setmana assistiren a classe amb el nostre alumnat de 3r d'ESO que, per edat, era el nivell que els corresponia. Aquest fet va ser enriquidor tant per a l'alumnat visitant com per al del nostre centre. Es va fer palès que era possible aprendre, tot i que la dificultat de l'idioma era evident. El professorat afectat hi participà activament amb la preparació d'activitats adaptades al currículum.

Reunió a Landsberg am Lech. Abril 2008. Aula europea.

L'aula europea es va plantejar com a activitat final del projecte. Durant la setmana que va durar l'experiència es varen reunir un total de setze alumnes que provenien dels cinc països participants. La intenció era provar amb ells les noves metodologies utilitzades a cada un dels centres en aquests anys de projecte.

Aquestes activitats es fonamenten en el treball en equip, el treball individual de l'alumnat i la utilització de les noves tecnologies.

Horari de la setmana del 21 al 25 d'abril de 2008

Landsberg/Lech Fritz-Beck-Hs
European class

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
8.00-9.30	Jocs de benvinguda	L'arbre de les llengües	El petit príncep	Matemàtiques	Presentació i exposició dels resultats de la setmana
	Presentació	Jocs de vocabulari		Matemàtiques	
9.50-11.20	Nosaltres construïm la ciutat Comenius	Poemes	El petit príncep Pensem junts	Manifest Puzle	

Continua

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
11.30-12.15	Arbres als diferents països	Màscares	Posada en comú	Cuina	Retroacció i avaluació del professorat i l'alumnat
	Elecció del batlle de la ciutat		Partida cap a Munic		
13.00	Dinar	Dinar	Dinar a Munic	Dinar	

Tarda	Taller de màscares	Visita al Wildpark	Visita a Munic	Festa de comiat
-------	--------------------	--------------------	----------------	-----------------

L'experiència fou molt positiva per diferents motius. L'alumnat va conèixer altres joves d'indrets i cultures molts diferents dels seus, a més de maneres diverses d'ensenyar, i va poder practicar l'anglès. Tot això ha servit per obrir la seva visió del món i ha estat una motivació per continuar estudiant anglès.

3.3.2. Activitats comunes de l'equip internacional

- Aula europea.
- Preparació de les classes.
- Avaluació.
- Publicació del fulletó.
- Presentació del vídeo de l'aula europea.

3.3.3. Activitats a l'IES Aurora Picornell

El treball de l'equip del centre s'ha organitzat en reunions periòdiques i les tasques que s'han dut a terme han estat:

- Establir un calendari.
- Organitzar grups de treball per àrees.
- Preparar la visita al centre del professorat i l'alumnat estranger.
- Informar sobre les visites transnacionals.
- Posar en comú el treball realitzat.
- Dur a terme l'avaluació.
- Actualitzar la pàgina web del centre amb informació sobre el projecte.
- Actualitzar el panell informatiu del centre.

Les activitats que s'han dut a terme al centre enguany amb relació al projecte segueixen en la línia proposada i tenen a veure amb l'aplicació de noves estratègies d'aprenentatge i atenció a la diversitat.

A més a més, s'han pensat activitats possibles per fer a l'aula europea. Aquestes activitats varen ser exposades durant la reunió internacional que es va dur a terme al nostre centre.

Departament de Ciències Socials

EL RELLEU: EL MARC FÍSIC DE LA PENÍNSULA IBÈRICA

Professora: Anabela Trufero Marí.

1. Contextualització

Aquesta unitat didàctica va dirigida a un grup d'alumnes estrangers de diferents nacionalitats (xinesos, marroquins i búlgars) que acaben d'arribar aquest curs al centre, alguns dels quals són d'incorporació tardana.

2. Objectius didàctics

- Aprendre el vocabulari bàsic de geografia física.
- Conèixer i localitzar en un mapa físic les unitats de relleu, els rius i els accidents geogràfics més importants d'Espanya.
- Resoldre qüestions plantejades sobre la informació obtinguda en dibuixos, croquis, maquetes, mapes i petits textos.

Departament de Ciències Socials

Societat, cultura i religió.

Primeres cultures urbanes. La religió a Egipte i Mesopotàmia.

Professors: Maria Antònia Rosselló i Martí Àvila Serra.

DESCRIPCIÓ DE L'ALUMNAT

1r ESO

- a. IC és un grup de nou alumnes, entre els quals hi ha cinc espanyols, un equatorià (per tant, té el domini de la llengua castellana) i tres marroquins que ja han superat el PALIC en el nostre centre o a educació primària.
- b. IB-PALIC és un grup de deu alumnes nouvinguts que encara es troben en el programa d'acollida, però tenen més competències lingüístiques, perquè arribaren abans que la resta del grup i han demostrat molt d'interès i capacitat. Hi ha quatre búlgars, dos marroquins i quatre xineses.

2. Descripció de les activitats: s'han elaborat presentacions amb gran quantitat d'imatges que expliquen els conceptes del terme i poden suplir en part un text escrit o una explicació oral. La classe es realitza a l'aula d'audiovisuals, on es disposa del material necessari. L'accés a Internet ens procura una gran font d'imatges.

- a. Durant la primera sessió, els alumnes de IC veuen la presentació mentre escolten els professors i prenen notes a la seva llibreta. Els de IB-PALIC tenen la presentació impresa, sense el text, i el copien de la pantalla.
- b. En una segona sessió, treballen el vocabulari i els continguts amb ordinadors, a les pàgines web seleccionades pels professors. La classe es realitza a l'aula d'Informàtica.

- c. Durant la tercera sessió, es realitzen exercicis de control preparats pels professors. Es treballa a l'aula d'audiovisuals per poder accedir tant als materials dels professors com a Internet.

Departament EPV

Proposta: Xarxa modular.

Professors: Luis Gutiérrez Dubón, Francisco Cañellas Fuster.

1. Introducció

La xarxa modular és un model repetit de formes distintes. La paraula xarxa vol dir que el mòdul es pot repetir en seccions idèntiques. Aquestes seccions es repeteixen a tot el disseny. Tot el procés comença amb l'element «mòdul», que pot ser organitzat en diferents «super mòduls» (les unitats de 2, 4, 6 TCS...) que es van repetint en un model «lògic», en termes d'estructura, organització de la informació, aplicació de transformacions geomètriques (translació, rotació, simetria).

2. Proposta

Cada estudiant tindrà dues pàgines, ambdues en format DIN A3 (42 x 29,7 cm):

- Una primera pàgina dividida en trenta-sis mòduls retallables que l'alumnat organitzarà i distribuirà per tal d'aconseguir el resultat més clar tant pel que fa al contingut com a la presentació.
- A la segona pàgina s'aferren els mòduls triats i organitzats de la primera pàgina.

3. Tractament de la diversitat

La diversitat sortirà justament de la fabricació de l'exercici. Cada estudiant començarà en el mateix punt i amb els mateixos materials, això donarà com a resultat solucions gràfiques molt diferents i passarà per camins diferents en l'organització de les rajoles.

Departament de Llengua Castellana i Literatura

Modernismo y Generación del 27.

Professora: Jerònima Martorell Vanrell.

1. Característiques de l'alumnat:

- Grup de quart d'ESO: d'edats compreses entre quinze i disset anys.
- La seva procedència és diversa: Alemanya, Xina, Romania, Equador i Espanya.
- El seu nivell i ritme d'aprenentatge també és diferent.
- Aquesta diversitat, tant cultural com acadèmica, fa que les activitats s'hagin de plantejar perquè siguin assequibles per a tothom i alhora facilitin l'adquisició dels continguts proposats.
- És important que cada alumne pugui treballar al seu ritme i garantir l'aprenentatge dels mínims establerts per a aquesta unitat.

- La literatura, i especialment la poesia, resulta difícil i poc atractiva. La comprensió de la creació poètica unida a una determinada realitat social i un moment històric suposa un esforç més gran de comprensió i anàlisi.

2. Objectius

- Conèixer les característiques de la literatura modernista i de la generació del 98, així com el context en què es desenvolupen.
- Usar diferents llenguatges per expressar-se (llenguatge verbal i llenguatge visual).
- Descobrir el paisatge a través de la poesia.
- Augmentar la seva autoestima.
- Promoure el treball cooperatiu.

3. Continguts. Conceptes.

- Modernisme.
- Generació del 98.
- Rubén Darío.
- Antonio Machado.

Departament de Matemàtiques

Professores: Catalina Torres Calafat, Magdalena Ramis Bibiloni, Cristina Lastra Arruña.

- Reconèixer la necessitat de mesurar.
- Conèixer els instruments de mesura més importants.
- Definir el metre com a unitat principal de longitud; el quilogram, de massa; i el litre, de capacitat.
- Fer canvis d'unitats.
- Reconèixer i valorar la utilització de les mesures per transmetre informació de l'entorn.
- Resoldre problemes, individualment i en grup, que requereixen l'ús de magnituds.
- Fer cerca d'informació per elaborar un treball sobre la història de les mesures.

Departament de Física i Química

Professora: Isabel Rigo Terrasa.
Física i química al Parc de la Mar.

Objectius:

- Comprendre la importància de la feina de camp per poder dur a terme el mètode científic.
- Saber utilitzar els coneixements de física i química a la vida diària, i per tant, a l'estudi del Parc de la Mar.
- Aprendre a treballar en grup i a cooperar amb els companys per obtenir els resultats.
- Recordar els coneixements apresos durant el curs i saber aplicar-los a la realitat.

Departament d'Orientació

Professora: Antònia Albons Vidal.

En el marc del projecte europeu Comenius, en el qual participa l'IESAP, hem dut a terme unes activitats dirigides a atendre i superar les dificultats de dos alumnes del centre amb NEE els quals per les seves característiques no segueixen el currículum ordinari.

Procuram que la metodologia que utilitzam no divergeixi gaire de la dels seus companys tot i que és necessari variar el fons. Els continguts s'han d'adaptar a les necessitats pròpies de cada alumne. Hem de partir del que saben per construir un sistema d'aprenentatge capaç de ser significatiu per als nostres alumnes.

Són alumnes de característiques molt diferents entre ells. El primer, en Miky, està dins un grup de tercer d'ESO i té una competència de tercer cicle de primària. Treballam molts dels continguts de sisè i alguns de primer d'ESO. L'altre alumne, en Mo, està en un curs de segon d'ESO i el seu nivell de competència curricular varia: de llengua, el seu nivell és d'infantil, mentre que pel que fa al raonament matemàtic està entre primer i segon de primària amb dificultats centrades en la lectura dels nombres entre seixanta i setanta, per la confusió lingüística que li provoca la seva dificultat de pronúncia de determinats sons i el dèficit lingüístic propi de la seva família.

La inclusió de la casuística d'aquests dos alumnes en el projecte, dirigit a l'estudi de les estratègies de tractament dels alumnes amb algun tipus d'inadaptació i d'atenció a la diversitat, ens ha permès comparar amb grups d'altres països les maneres d'afrontar aquestes situacions i les respostes que s'hi donen.

PDC

Professorat: Marcel Martí Acosta, Joana Estrany Vallespir.
Webquest.

La tasca consisteix a fer una petita recerca sobre l'illa de Mallorca amb la finalitat de poder preparar el viatge i de compartir l'experiència amb la resta d'alumnes i companys de l'institut.

- Es treballarà en grups de tres o quatre persones.
- Cada grup escollirà el nom d'un dels pobles de Mallorca i farà una tasca diferent.
- Tots els alumnes del grup classe faran feina i, una vegada acabada la producció, el professor podrà avaluar tant l'aportació grupal com l'individual.
- Una vegada acabades totes les tasques, s'exposaran al tauler d'anuncis de l'institut; d'aquesta manera, tots els alumnes podran compartir una mica el viatge.
- L'alumnat també s'avaluarà amb un qüestionari que s'ha elaborat amb aquesta finalitat.

Departament de Biologia i Geologia

Professora: Mercedes Alsina Aser.

Objectius

- Millorar la ciutat fictícia que es construirà durant la classe internacional afegint alguns arbres als parcs i carrers.
- Comprovar que un mateix arbre té un nom diferent en cadascuna de les llengües dels països participants en el projecte.
- Valorar el llatí com a llengua antiga utilitzada com a base per crear neologismes científics.
- Adonar-se que els arbres poden ser els mateixos o no en cada país, depenent de les condicions climàtiques.

Desenvolupament

- Seleccionar fotos i targetes amb informació d'arbres de diferents parcs en diferents països.
- Comparar els noms, que són tan diferents en cadascuna de les llengües, cercar en cada targeta els noms llatins i comprovar que hi ha tan sols un nom per a cada espècie.
- Triar els arbres comuns d'alguns dels nostres països.
- Incloure arbres diversos en el nou bosc de la ciutat fictícia segons les condicions climàtiques d'aquesta.

Departament d'Anglès

Professorat: Laia Planells Fernández, Encarna Fernández Castaño.

- Traducció de la documentació i les produccions del nostre IES.
- Preparació lingüística de l'alumnat que ha d'assistir a l'aula europea.

El professorat que durant aquests anys ha participat en el projecte és:

Miquela Font Bennàssar, Antònia Albons Vidal, Mercedes Alsina Aser, Alicia Aguiló Siquier, Martí Àvila Serra, Ana Pilar Cadena Domingo, Francisco Cañellas Fuster, Joana Aina Carbonell, Elisa Castelo Tacons, Joana Estrany Vallespir, Antoni Ferrer, Encarna Fernández Castaño, Miquela Font Bennàssar, Ana M. García González, Vanessa Gayà, Luis Gutiérrez Dubón, Marcel Martí Acosta, Jerònia Martorell Vanrell, Josep Antoni Martorell Vich, Tomeu Matas Mir, Laia Planells Fernández, Margalida Pons Font, Magdalena Ramis Bibiloni, M. Antònia Rosselló Costa, Catalina Torres Calafat, Anabela Trufero Marí, Isabel Rigo Terrasa.

4. CONCLUSIÓ

Quant a l'alumnat, pensam que obrir el centre a altres realitats ha suposat un augment de la seva autoestima i motivació. Els alumnes han tingut la possibilitat de saber com són altres adolescents europeus i per a això han hagut de reforçar l'ús de l'anglès i de les noves tecnologies. Els nostres alumnes han gaudit amb la visita al nostre centre de professors i alumnes estrangers, fet que els ha obert possibilitats de relació que d'altra manera haurien estat impossibles.

A més, el projecte ha contribuït a reforçar les pràctiques educatives que ja es duïen a terme per atendre de manera individualitzada l'alumnat en general i l'alumnat estranger en particular.

Referent al professorat, el projecte també ha augmentat la seva motivació. D'una banda, ens ha demostrat que la nostra situació és similar a la d'altres països i que el treball que es feia era correcte. D'altra banda, s'ha incentivat la investigació i la posada en pràctica de nous mètodes que puguin ser útils per a l'alumnat de l'Aurora Picornell, però també extrapolables a altres llocs.

L'ús de l'anglès i l'agilitat en el maneig de les noves tecnologies ha estat fonamental. Finalment, per al centre, l'execució del projecte ha repercutit en una comunicació més bona dels diferents membres de la comunitat educativa.

Si cal fer balanç en aquest moment de la consecució dels objectius, hem de dir que, tot i alguns obstacles, el projecte ha resultat enriquidor per a tots els estaments implicats. Per al nostre centre, aquest ha estat el primer projecte europeu i hem hagut d'aprendre la manera en què funciona; hem hagut d'aprendre a comunicar-nos, a prendre decisions conjuntes amb els altres països participants i a obrir un diàleg amb professorat estranger.

En tornar d'Alemanya un alumne ens va dir: «Aquesta ha estat l'experiència més bona de la meua vida». El projecte ha suposat esforç i feina, però sens dubte ha valgut la pena.

BIBLIOGRAFIA

- Agència Nacional Sòcrates (OEI). *Comenius Acció I. Manual para Personal Educativo.*
- www.weib.caib.es/Programes/Internacionals/programa_pap_.htm.
- www.oapee.es.
- www.dive4.org.
- www.iesaurorapicornell.com.
- <http://www.xtec.net/afcom/>:*¿Después del Comenius I, qué?.Guía para centros docentes y asesores/as. Propuesta para el inicio, el desarrollo y continuidad de un proyecto. Proyecto AFCOM.*
- <http://partbase.programkontoret.se/>.
- OAPEE. *Guía del programa de Aprendizaje permanente.*